

08.05.2018

Asia/9

§ 130

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Seija Muurisen toimialojen yhteistyön tehostamista nuorten seksuaalikasvatuksessa osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta koskevasta toivomusponnesta

HEL 2018-000868 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan, esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen, lausunnon valtuutettu Seija Muurisen toivomusponnosta koskien toimialojen yhteistyön tehostamista nuorten seksuaalikasvatuksessa osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta:

”Kaupunginvaltuusto edellytti 17.1.2018 hyväksyessään Reetta Vanhasen ym. alle 25-vuotiaiden nuorten maksuttoman ehkäisyn edistämissiksi koskevan valtuustoaloitteen aloitevastauksen, että Helsingissä selvitetään mahdollisuutta tehostaa yhteistyötä toimialojen kesken nuorten seksuaalikasvatuksessa osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta.

Seksuaalikasvatus on käsitteenä laaja-alainen. WHO:n seksuaalikasvatuksen standardeissa seksuaalikasvatus määritellään seuraavasti: Seksuaalikasvatus on seksuaalisuuden kognitiivisten, emotionaalisten, sosiaalisten, vuorovaikutteisten ja fyysisten näkökohtien oppimista. Seksuaalikasvatus alkaa varhaislapsuudesta ja jatkuu läpi nuoruuden ja aikuisuuden.

Seksuaalikasvatus voidaan jaotella kolmeen toteutustapaan, joita ovat seksuaalineuvonta, seksuaalivalistus ja seksuaaliopetus. Näiden lisäksi seksuaalikasvatukseen voidaan sisällyttää myös ohjaus, jolloin mukaan voidaan laajemmin ottaa esimerkiksi nuorisotiloissa tai harrastuspiireissä tapahtuva seksuaalikasvatus. Seksuaalikasvatus voi olla virallisen tahon järjestäjän toimintaa, epävirallista, kodin ja vanhempien toteuttama kasvatustyötä tai kolmannen sektorin järjestämää toimintaa. Ne täydentävät toisiaan, eivätkä ole toistensa vastakohtia.

Sosiaali- ja terveystoimialan perustehtävään kuuluu järjestää kuntalaisille terveysneuvontaa, joka sisältää seksuaaliterveyden. Alle kouluikäisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta on sisällytettävä terveysneuvontaan ja terveystarkastukseen lapsen ja nuoren kehitysvaihetta vastaavasti (Terveystarkastuslain 1326/2010; Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011.)

Nuorten ehkäisyn käyttöön kuuluu aina seksuaalikasvatus ja -neuvonta sekä turvalliseen ja vastuulliseen seksikäyttäytymiseen ohjaaminen perustasolla terveysasemilla, äitiysneuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä erityistasolla keskitetyssä ehkäisyneuvonnassa. Seksuaalineuvonnan tavoitteena on seksuaalisen hyvinvoinnin ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen; hedelmällisyyden ylläpitäminen, sukupuoliteitse tarttuvien tautien torjunta, ei-toivottujen raskauksien ehkäisy, seksuaaliterveyteen liittyvän tiedon jakaminen sekä seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistaminen ja puheeksiotto. Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut tulee olla suunnattuna tasa-arvoisesti kaikille nuorille riippumatta asiakkaan sukupuolesta tai sukupuolen ilmaisusta, kulttuuritaustasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä taustasta tai kielestä, huomioiden jokaisen omat lähtökohdat ja toiveet.

Erityisesti koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa nuorten seksuaalikäyttäytymiseen, sillä se tavoittaa lähes kaikki nuorten ikäluokat toiminnassaan. Esimerkiksi opiskeluterveydenhuollossa pilotoidaan keskitettyä ehkäisyneuvontapalvelua oppilaitosten loma-aikana, jolloin opiskelijoilla on mahdollisuus saada ehkäisyneuvontapalvelut myös oppilaitoksen toiminta-ajan ulkopuolella. Palvelu on suunnattu opiskeluterveydenhuollon palveluihin oikeutetuille opiskelijoille.

Sosiaali- ja terveystoimi järjestää kesällä nuorille järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa erillisen tapahtuman, jonka yhtenä tavoitteena on tukea toimialojen seksuaalikasvatusta. Samaan ajankohtaan ajoitetaan myös erillinen kampanja nuorten maksuttoman ehkäisyn laajenemisesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin eri toimialojen yhteistyönä tehostetaan viestintää ja neuvontaa nuorten seksuaaliterveydestä ja seksitautien ehkäisystä. Maksuttoman ehkäisyn laajennuttua on yhteistyötä tiivistetty, jotta kaikki nuoret ovat tietoisia oikeudestaan maksuttomaan ehkäisyyn ja osaavat palvelua hakea. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä eri palvelujen kesken oppilaitoksissa, aikuissosiaalityössä, jälkihuollossa sekä verkostoyhteistyönä kolmannen sektorin kanssa.

Seksuaalisen kaltoinkohtelun, hyväksikäytön ja väkivallan puheeksi ottaminen ovat kaikkien toimialojen yhteisiä asioita. Jotta yhteistyötä nuorten seksuaalikasvatuksessa saadaan vahvistettua osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta, tulee toimialojen yhteistä suunnittelua vahvistaa kuvaamalla toimialoille yhteiset, keskeiset tavoitteet valtuustokaudella, jotka huomioidaan kunkin toimialan käyttösuunnitelmassa. Yhteisten tavoitteiden edistämisen vastuutahot on määriteltävä selkeästi.

08.05.2018

Asia/9

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Seksuaalikasvatus on seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistä. Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä osa ihmisen yleistä hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksen keinoin voidaan ehkäistä seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä riskejä ja tehdä myös korjaavaa työtä.

Seksuaalikasvatusta tehostamalla yhteistyössä eri toimialojen kanssa lisätään seksuaali- ja lisääntymisterveyden tietämystä ja edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia laaja-alaisesti."

Käsittely

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystään seuraavalla tavalla:

Lausunnon viidennen kappaleen ensimmäinen virke ("Nuorten, niin naisten kuin miesten,...") korvattiin virkkeellä: "Nuorten ehkäisyn käyttöön kuuluu aina seksuaalikasvatus ja -neuvonta sekä turvalliseen ja vastuulliseen seksikäyttäytymiseen ohjaaminen perustasolla terveystasemilla, äitiysneuvoissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä erityistasolla keskitetyssä ehkäisyneuvonnassa." Lisäksi saman kappaleen viimeinen virke korvattiin virkkeellä: "Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut tulee olla suunnattuna tasa-arvoisesti kaikille nuorille riippumatta asiakkaan sukupuolesta tai sukupuolen ilmaisusta, kulttuuri-taustasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä taustasta tai kielestä, huomioiden jokaisen omat lähtökohdat ja toiveet."

Tämän lisäksi lisättiin lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun: "Yhteisten tavoitteiden edistämisen vastuutahot on määriteltävä selkeästi."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mervi Korpela, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42683
mervi.korpela(a)hel.fi

Liitteet

1 Muurinen Seija toivomusponsi Kvsto 17.1.2018 asia 17

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa seuraavan lausunnon valtuutettu Seija Muurisen toivomusponnosta koskien toimialojen yhteistyön tehostamista nuorten seksuaalikasvatuksessa osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta:

”Kaupunginvaltuusto edellytti 17.1.2018 hyväksyessään Reetta Vanhasen ym. alle 25-vuotiaiden nuorten maksuttoman ehkäisyn edistämissiksi koskevan valtuustoaloitteen aloitevastauksen, että Helsingissä selvitetään mahdollisuutta tehostaa yhteistyötä toimialojen kesken nuorten seksuaalikasvatuksessa osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta.

Seksuaalikasvatus on käsitteenä laaja-alainen. WHO:n seksuaalikasvatuksen standardeissa seksuaalikasvatus määritellään seuraavasti: Seksuaalikasvatus on seksuaalisuuden kognitiivisten, emotionaalisten, sosiaalisten, vuorovaikutteisten ja fyysisten näkökohtien oppimista. Seksuaalikasvatus alkaa varhaislapsuudesta ja jatkuu läpi nuoruuden ja aikuisuuden.

Seksuaalikasvatus voidaan jaotella kolmeen toteutustapaan, joita ovat seksuaalineuvonta, seksuaalivalistus ja seksuaaliopetus. Näiden lisäksi seksuaalikasvatukseen voidaan sisällyttää myös ohjaus, jolloin mukaan voidaan laajemmin ottaa esimerkiksi nuorisotiloissa tai harrastuspiireissä tapahtuva seksuaalikasvatus. Seksuaalikasvatus voi olla virallisen tahon järjestäjän toimintaa, epävirallista, kodin ja vanhempien toteuttama kasvatustyötä tai kolmannen sektorin järjestämää toimintaa. Ne täydentävät toisiaan, eivätkä ole toistensa vastakohtia.

Sosiaali- ja terveystoimialan perustehtävään kuuluu järjestää kuntalaisille terveysneuvontaa, joka sisältää seksuaaliterveyden. Alle kouluikäisen lapsen, oppilaan ja opiskelijan seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta on sisällytettävä terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin lapsen ja nuoren kehitysvaihetta vastaavasti (Terveystarkastuslain 1326/2010; Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 338/2011.)

Nuorten, niin naisten kuin miesten, ehkäisyn käyttöön kuuluu aina seksuaalikasvatus ja -neuvonta sekä turvalliseen ja vastuulliseen seksikäyttäytymiseen ohjaaminen perustasolla terveysasemilla, äitiysneuvoloissa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä erityistasolla keskittyessä ehkäisyneuvonnassa. Seksuaalineuvonnan tavoitteena on seksuaalisen hyvinvoinnin ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistäminen; hedelmällisyyden ylläpitäminen, sukupuoliteitse tarttuvien tautien torjunta, ei-toivottujen raskauksien ehkäisy, seksuaaliterveyteen liittyvän tiedon jakaminen sekä seksuaalisen kaltoinkohtelun tunnistaminen ja

puheeksiotto. Seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut tulee olla suunnattuna tasa-arvoisesti kaikille nuorille riippumatta asiakkaan kulttuuritaustasta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä taustasta tai kielestä, huomioiden jokaisen omat lähtökohdat ja toiveet.

Erityisesti koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa nuorten seksuaalikäyttäytymiseen, sillä se tavoittaa lähes kaikki nuorten ikäluokat toiminnassaan. Esimerkiksi opiskeluterveydenhuollossa pilotoidaan keskitettyä ehkäisyneuvontapalvelua oppilaitosten loma-aikana, jolloin opiskelijoilla on mahdollisuus saada ehkäisyneuvontapalvelut myös oppilaitoksen toiminta-ajan ulkopuolella. Palvelu on suunnattu opiskeluterveydenhuollon palveluihin oikeutetuille opiskelijoille.

Sosiaali- ja terveystoimi järjestää kesällä nuorille järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa erillisen tapahtuman, jonka yhtenä tavoitteena on tukea toimialojen seksuaalikasvatusta. Samaan ajankohtaan ajoitetaan myös erillinen kampanja nuorten maksuttoman ehkäisyn laajenemisesta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin eri toimialojen yhteistyönä tehostetaan viestintää ja neuvontaa nuorten seksuaaliterveydestä ja seksitautien ehkäisystä. Maksuttoman ehkäisyn laajentua on yhteistyötä tiivistetty, jotta kaikki nuoret ovat tietoisia oikeudestaan maksuttomaan ehkäisyyn ja osaavat palvelua hakea. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä eri palvelujen kesken oppilaitoksissa, aikuissosiaalityössä, jälkihuollossa sekä verkostoyhteistyönä kolmannen sektorin kanssa.

Seksuaalisen kaltoinkohtelun, hyväksikäytön ja väkivallan puheeksi ottaminen ovat kaikkien toimialojen yhteisiä asioita. Jotta yhteistyötä nuorten seksuaalikasvatuksessa saadaan vahvistettua osana laajempaa aikuistumisen tuen kokonaisuutta, tulee toimialojen yhteistä suunnittelua vahvistaa kuvaamalla toimialoille yhteiset, keskeiset tavoitteet valtuustokaudella, jotka huomioidaan kunkin toimialan käyttösuunnitelmassa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Seksuaalikasvatus on seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistä. Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä osa ihmisen yleistä hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksen keinoin voidaan ehkäistä seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä riskejä ja tehdä myös korjaavaa työtä.

Seksuaalikasvatusta tehostamalla yhteistyössä eri toimialojen kanssa lisätään seksuaali- ja lisääntymisterveyden tietämystä ja edistetään väestön terveyttä ja hyvinvointia laaja-alaisesti.”

08.05.2018

Asia/9

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Seija Muurisen toivomusponnosta 31.5.2018 mennessä. Lausuntoa on pyydetty myös kaupunkiympäristölautakunnalta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta ja kasvatus- ja koulutuslautakunnalta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mervi Korpela, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 42683
mervi.korpela(a)hel.fi

Liitteet

1 Muurinen Seija toivomusponsi Kvsto 17.1.2018 asia 17

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano